

Indúlt BETSBÖL Szeredán 9. Május. 1787.

Titkok titka; Kersionésusi út.

Vár tudjuk, hogy a' Publikumnak edgy okos' ré-
 sze olly bal vélekedéssel légyen, hogy sem
 a' F. Tsáizár, sem a' F. Tsaszárné soha Kersionésusba
 koronázásra menni nem-is szándékoztanak légyen;
 hanem itt az egész firhang alatt más, még fenki or-
 rára nem függesztett dolgok légyenek el-rejteve;
 melyet tsak a' következések nyilatkoztathatnak-ki.
 De minthogy mi tsak azt írhattyuk, a' mit, vagy
 más Levelekből olvasunk, vagy a' Publikum el-hite-
 tett magával; e' következendöket ki ki úgy hidgye
 a' mint híheti: A' Gallirziából jött Levelek szerént,
 a' múlt hónapnak 17-dikén Tarnovba váratik vala a
 F. Monárkha, honnan a' maga útját még azon napon
 Dombika felé kívánnya vala követni; de Dombika

és *Biala* között 4. ú. m. *Biala*, *Rava*, *Danétz* és *Visztloka* folyó vizek lévén, ezek felettébb meg-áradtanak, és a' Monárkhát úttjában akadályoztaták. Mifok tökéletesen hiszik, hogy ő Felfége, és az egész utazó fő Kompánia Kersonésusba mennyen, sőt azt mondják némellyek, hogy a' Muszka Tsászárné nem is mezfze volna már tőle, hónnan a' Felséges Tsászárnak eleibe, vagy Hertzeg *Potemkin*, vagy ha a' Törökök szép tsendeféségen fűlelnek, Fő-Vezér *Romántzov* a' F. Tsászári Követ *Kobentzel* Urral fognának menni, hogy a' nagy *Katharina* nevében szereztés meg-érkezést kívánnyanak. — A' Török zenebonát mutató környűl-állások máig sem szüntenek meg; noha Hertzeg *Kaunitz* mindeneket tsendes békeféséggel biztatni bátorodik; de úgy, hogy a' Török önként azt a' nótát járja, melyet már ennek-előtte edgynehány esztendőkkel ki-kótáztanak vala számára: mi leszfz, mi nem e' dologból? sem én, sem más nem tudja; míg a' következesek meg-nem mutatják; azért nézzük mik az

Elegyes Hírek?

Ezek: hogy a' F. Tsászárnak el-menetele előtt meg-áll az infálók' tornáttzában edgy meg-kerefzteltetett 'Sidó, és perorálni kezdi a' Tsászár előtt a' maga szörnyű érdemeit, melyet ő R. Kathólikusfá való lételevél nyervén, annál bátrabb hangon kéri vala a' pensiót, mivel nem tsak maga, hanem testvére-is az ő szorgalmatósága által mind Kerefztyényekké lettenek; II-dik József meg-fogá a' Sidónak kezét, s ezt mondá: *A' kegyelmed tselekedete olly nagy, és olly nemes, hogy nekem azt meg-jutalmaztatnom lehetetlen, azt egyedül tsak az Isten jutalmaztattya meg.* Ekkor vészi észre a' Prosélitufá lett Izraelita,

hogy

hogy a' Monárkha előtt nem sok jutalmat nyer a' szá-
 kál el-mettzés, hite' meg-jobbításáért pedig annál,
 a' kiben hitét meg-jobbította, kell *penzióért* keresked-
 ni. — Az ifjú Gróf *Koháry*, Hertzeg *Diettrichstein*
 edgyetlen edgy hajadon leányát véfzi magának fele-
 ségül. — Miskóltzról ezt írják: A' mi V. Ispányunk
 T. Ragályi *József* Úr nagy hafznára vagyon azzal a'
 közönségnek, hogy az itten lévő lok Rabokkal száin-
 tetlen dolgoztat. Eddig a' Városon kívül lévő hida-
 kat, 's töltéfekeket tsinálták, már Miskóltz Várofsának
 útfzait igazgattyák, 's töltegetik kövéttsel. Minde-
 nek, kik nálunk meg-fordúlnak, tudják, melly sáros
 és alkalmatlanok valának itten az útfzák, 's már most
 valahára mind jó állapotra lépnek. Ez a' Rabok által
 való munkálkodás nem tsak a' *Cafsbában* tart-meg
 edgynehány 100 forintot, hanem e' mellett a' mun-
 kás emberek-is a' magok munkájokban az által nem
 akadájoztatnak; a' Rabok pedig kívül nappal jó le-
 vegő-éggel élnek, tsak éjtzaka szívják magokba a'
 tömlött' meg-rekedt roszszagú levegő egét. Ez a'
 leg-böltsebb gondolatok közzül edgy. — El-menete-
 le előtt ő Felsége újjonnan parantsolt vaja, hogy a'
Moelki es *Goettvighi* nagy épületekben lévő szo-
 bák, és az épület' egész környül-állása ő Felségének
 írásba bé-adafsék. Azt mondják az ennek okát tud-
 ni kívánók, hogy a' Monárkha mind azokat az el-
 törtölt *Klaftrombéli* szerzetefeket, kik azzal tart-
 ván: *littera occidit, spiritus vivificat*, nem úgy
 tanúltanak, hogy az Úr' szöllőjében lelki munkások
 lehessenek, 's azonban idősebb plánták, hogy sem
 a' nevedékeny T. Papok' leg-szebben virágzó kerté-
 ben ilhetnének, 's a' többi ott lévő virágokhoz ha-
 fonló hafzuos gyümöltsöket teremhetnének; ide ed-
 gyvé fogja gyűjteni, és az *Ekklesiái* Cafsbából hól-

tig tiszteletsegesen fogja tartani. — Hogy a' *Meckhel-*
mi Fő-Püspök Námur Úr, azért, hogy a' *F. Tsá-*
szári paransolatnak nem engedelmeskedett, Püspök-
 ségétől meg-fosztatott, és hogy a' *Kaputzinusok Gene-*
rális Visitátorának-is 24 óra alatt az egész *Ts. K.*
Birodalomból ki-kellettett költözni, minden levelek
 által bizonyosnak lenni mondatik. — Igaz légyen-é
 ezen hír, hogy a' *Muszka Tsászárné Kiovbán* a'
Lengyel fővel és Főrendekkel edgy *Diétát* tartott,
 melly szerént a' 2-dik *Muszka Printz Konstantin* a'
Tsászárné Unokája a' *Lengyel Koronának örökös Suc-*
cesszorává választatott? az idő bizonyítja-meg; mert
 más levelek szerént, ezen *Koronára* a' mi kedves volt
Helytartónk Szaksz-Tesseni Albert Hertzeg válasz-
 tatott vala; de elég az, hogy már választatott vala-
 ki; mert ezzel a' változással több változások is vagy-
 nak öszve kötötte: kétség kívül tsak az az alkal-
 matosság váratik, hogy mindennek ki-juthasson az
 osztájban a' maga része. — Edgynehány hetekkel
 ennekelőtte edgy halász a' *Tiberis* folyó-vízében
 edgy emberi testet szemlélvén, közelebb evez, 's
 meg-látja, hogy edgy *Apát Úr* köntösben lévő már
 fenyedni kezdett test; kinek feje, és némelly tsont-
 jai öszve-valának törve. Jelenti a' *Politziájnak*, 's
 rá-esmérének, hogy *Ubáldó-Domini-Urbináta* *Apát*
Úr teste légyen; ki már 2 hónapoktól fogva nem lát-
 tarik vala *Rómában*. E' bizonyoson a' gonosztévők
 keze által jött ezen állapotra. — Ritka hét, hogy
Rómában a' *Pasquinus* nevű oszlopon gyalázatos-írást
 (*Pasquilust*) ne találának. A' napokban megint ezt
 függesztették vala ezen oszlopra: *PIUS SEXTUS Pon-*
tifex domi, sed non alibi. — Ezen hónapnak 3-di-
 kán, ú. m. a' *Kereszt találásnak* szokott innepén, a'
 Tsil-

Tsillagos Keresztes rednek fő Afzfzonya a' Toskánai Hertzeg afzfzony, ezen Rendre újra 23 Fő-Dámákat méltóztatott ki-nevezni; kik között 3 fő Magyar Dámák-is találatnak; ú. m. *G. Hocheufeld Anna Mária*, Hertzeg Eszterháziné; *G. Mária Antonia Herberstein*, Gróf *Bathúziné*, és *Halier Ersebet*, *Hunyadiné*. — Szokásban vala hajdon a' Magyar parasztok között, hogy a' szüléknek halálával a' föld és más mozdúlhatatlan jószágok, a' több testvérek között, a' kisebbik fiúra száll vala. Edgy nem régiben botsátott F. tendelés szerént ennekután a' nagyobbik fiúra marad a' gazdaság: hogy ha pedig a' gyermekek aprók és alkalmatlanok a' gazdaságnak folytatására, ekkor a' Mostoha atyán kívül más gondvifelője rendeltetik, mind addig, míg alkalmas léfzen magától gazdaságot folytatni, s t. — A' Toskánai Státusnak minden Fő-Püspökei és nagy Papjai, a' már meg-irt Szinodusra, a' múlt hónapnak 23-dik napjára öfzve-gyűltenek vala Florentziában a' Király leg-nagyobbik palotájában, hól reggeli 9 órától fogva dél utáni 1 óráig tanácsot tartának; és a' máfodik gyűlés 25-dikre rendelteték. Rövid napok alatt meg-fogjuk tudni ezen Synodusnak végezéséit. — A' Muszka és a' Sicilliai Udvar között efett kereskedébéli szövetség után, a' M. Tsáfszárné edgy Konsúlt rendelt vala ezen Udvarhoz; ki Nápolyba mutatna, mellyre nézve a' Sicilliai Udvar is a' Nizzai Konsúlt *Vincenes Muségánt* a' Muszka Udvarnál Kersonéfusban Konsúlnak tette; a' ki már el-is indúlt. — Eppen most érkezik Varfoviából edgy levél kezűnkhez, melly a' Muszka Tsáfszárnénak a' Lengyel Fő-redek között ki-öfztott drága ajándékaival tellyes. Nem szeretik ezt a' köz Lengyelek: morognak a' Kiovi Diéáért; kétség-kivül ment valami filekbe. —

Köze-

Közelebb bocsátott Levelünkben írtunk vala Gróf Te-
 leki Sándor Úr ö Nagyságának szabadulása felől,
 melly tökéletesen igaz; tsak hogy a' Német hírek
 szerént el-hibáztván. — Nem a' kettős házasáigét
 tartatik vala fogva, hanem edgyébert, és nem az
 első (a' meg-holt) hanem második Hitelsének kéré-
 sére nyerte szabadulását. — Ezen ígőkről: *Adjátok-meg a' Tsászárnak a' mi a' Tsászáré, és az Istennek a' mi az Istené*, edgy Horváth Országi Bedeniki Pappnak a' közelebb múlt Novembernek 28-dikán mondott, és ez alatt a' titulus alatt: *Cicero pro domo sua* — kezünkben, 's a' Bétsi prédikátori ro-
 stában forgó prédikáziójára tsak alig ha az azt halgató
 Angyalok közzülis valamellyik elnem mosfojodta magát.
 Edgy, két szót írtatunk tsak ide belőlle, a' többit-is
 lehet ebből meg-ítélni: — „Keresztyén halgatóim!
 Ezekben az ígőkben a' KRISTUS 2 dolgot parántsól,
 t. i. *Adjátok-meg a' Tsászárnak 's t.* — *az Istennek a' mi 's t.* A' Tsászárnak megadtátok az övét, mi-
 kor az adót le-fizettétek, katonai szolgálátotoknak ele-
 get tetettek — de az ISTENNEK-is meg-kell ad-
 ni az övét. Ti köztetek, és az Isten között én
 vagyok a' közben járó; én vífzek rapertot az IS-
 TENNEK a' ti jó, vagy gonosz tselekedeteitekről;
 tehát én az Istennek képét vífelem köztetek, és néki
 Komisáriusfa vagyok Bedenikben: adjátok-meg hát,
 az Istennek, az az nékem a' mivel tartoztok. Ha
 a' Tsászárnak meg-nem fizettek, katonai szolgálátotokat
 véghez nem vífzitek, úgy-é meg-veret a' Kapitány?
 mennél inkább meg-fog az Isten büntetni titeket,
 ha nékem az ő földi Komisáriusának azt, a' mivel
 tartoztok meg-nem fizetitek. Meg-büntettek pe-
 dig nem tsak a' következendő, hanem a' jelen-való
 élet-

életben-is; mert ma lesz a' napja, hogy a' Kapitányoknak panaszt teszek, és azon kívül, hogy mindenitek (kik még adósok vagytok) 25-tot kap, mindent meg-kellettik fizetnetek; a' más életben pedig jeges vízben fereztettek, és égő kementzében fogtok égettetni 's t. El-mondván a' bérekészítő ígét az Ament, mind azoknak, valakik adósok valának, felolvasá neveiket: *Gyurits János 2* köből búzával, ez 's ez *I* fzekér fával, zabbal 's t." Ezen a' Horvátok meg-rettenvén minden fizetését meg-vivék a' Papnak, 's így adák-meg az Istennek a' mi az Istené. — A' Grátzi Fő-Püspök Gróf *Arko* az *Emfi* Papi-gyülekezethez és tzelhoz nyilvánágoosan hozzá álván, a' maga által-állását annak okaival edgyütt a' F. Udvarhoz bé-nyújtotta; melly annál nagyobb újság, mennél bizonyosabb, hogy még a' F. Ts. és Királyi örökös Tartománybéli Püspök Urak közöttül fenki más azon Német Országi Papi gyűléshez magát nem ajánlotta ezen kívül, és ez az első. — Az Olasz Országi Török-fogoly-szolgákat a' Marokkai Tsáfzár 100 ezer Piásteren vásárlotta-meg. — Az ezftendei jövedelem Gallitziából 4 millióra mégyen; mellynek nagyobb részét a' dohánynak-és sónak lehet kölzoni. — Edgy német levérből olvasom, hogy Magyar Országon kenyér-sütő legények szedetnek a' Regementekhez, a' hadi Mund-fenle sütésre. — Török-fen: Miklosról írják, hogy már itten-is a' búzának köbie 8 Márjás. — Valahonnan tsak a' 2 Magyar Házából levelet vészünk, mindenütt a' hószasz es-sözésről panaszólkodnak, és félnek, ne hogy a' jelenvaló ezftendő-is ez-által terméketlenné tétessék. Már 14 napja, hogy Bétsben-is majd minden órában hól a' víz a' levegőből; árad a' Duna; sőt a' Komáromi levelek fzerént, már vág ki-felé a' *Vág* vize,

's sülő, hogy a' Dunai-s halat viszen kenyér helyet Pofony Vármegyének Tsalóköz nevű fél-szigetbéli lakosinak. — A' közelebb múlt Szeredán érkezék Bétsbe Kiovból edgy Frantzia Kurir, ki a' Bétsi Frantzia követnek levelet hozza. Oly rosznak mondja lenni az útat, hogy 19 nap és éjj alatt alig érkehetemeg. Ennek tulajdon szája vallása; hogy Afrikából és Európából Kiovbá gyűlt és szüntelen gyűlő népnek sokasága olly nagy, hogy a' szállások arra majd minden hitel-felett való. Ugyan akkor érkezék-meg a' Török országi posta-is; melly még 24-dik Márt. indult vala-meg. Az ezzel érkezett Levelekből ertyük, hogy a' *Málta* szigetbélielhez küldött Muszka követ *Pfaró* Úr-is edgy Muszka zászló alatt lévő *Hollandiai* hajón oda érkezett. Edgynéhány napok múlva az ott volt Muszka követ *Bulgakov*, és a' F. Ts. és K. Internuncius *B. Herbert* Úr az Effenditől el-bútsúzván, ugyan ezen *Hollandiai* hajóba ülének, hogy mennél hamarébb a' világ 2 tsudájának udvarlásokra mehessenek. — Éppen 100 esztendeje — 1687-ben — hogy a' *Krimiai Kánok* adót vetettenek vala a' Muszkákra; melly besfeléségnek enyhítésére a' Nagy *PETER* Tsászár *Gallitzin* Generálifsát 30 ezer néppel küldötte vala az ott lévő határ-szélekre, hogy ott várat építvén, a' *Tatároknak* elleut álhaszon: imé 1787-dikben a' Nagy *Katharina* mégyen, mint jobbágyihoz, a' *Tatarokhoz*, az egész világ' fejeitől késértetvén, hogy ötet *Királynéjoknak* esmérjék. — Azon Muszka Kurir, ki a' Tsászárnénak *Bessarábiai* prétenziójával *Konstantinápolyba* ment vala, 4-dik Ápr: már *Bukarestbe* vissza-érkezett vala.